

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL
ANY VIII, NUMS. CLXVII i CLXVIII, SEPTEMBRE I - XVI, MCMXXII

Número solt, 50 cèntims.

SUMARI

El jove dels ulls blaus, per R. RUCABADO. — Una historia moral, per TOMAS GARCÉS. — Moralitats i pretextos: Retorns, per J. M. LÒPEZ-PICÓ. — Aportacions: Aplicabilitat a Catalunya dels moderns mètodes de Psicologia professional, per E. MIRA. — Classicisme i Modernisme: Tercera glosa a «La Fundació Bernat Metge», per CRISTÒFOR DE DOMENEC. — Poesia catalana: Cançó d'estudiant. — A un estel, per ROSSEND LLATAS. — Besades. — Jo voldria ser un'au... — Paraules a la nit. — Elegia, per MARIA VERGER. — Els llibres, per T. G. — Les Revistes.

ADMINISTRACIÓ: CORTS CATALANES, 613 · BAIXOS

BARCELONA

LA REVUE DE GENEVE

Directeur: ROBERT DE TRAZ

Internationale, mais non internationaliste, la *Revue de Genève* est un organe de liaison. Elle groupe des écrivains représentatifs de chaque nation, afin qu'il s'expliquent. Revue de civilisation comparée, elle donne chaque mois, grâce à des collaborateurs de tous pays, l'image vivante et contemporaine d'un monde où personne ne peut plus s'isoler.

La *Revue de Genève* publie des œuvres de Maurice Barrès, Georges Duhamel, Elie Faure, Edmond Jaloux, Daniel Halévy, Camille Mauclair, André Suarès, Albert Thibaudet, Hellens, B. Croce, G. Ferrero, Vilfredo Pareto, G. Prezzolini, Bennett, Joseph Conrad, J. Joyce, George Moore, Shaw, N. Murray Butler, John Erskine, Ch. Macfarland, F. W. Förster, Freud, Thomas Mann, Rathenau, Redlich, Keyserling, A. Kouprine, Milioukov, Remisov, Alexis Tolstói, Branting, Lange, Nausen, J. Bojer, Per Hellström, Lagerkvist, Masaryk, Bénès, A. Apponyi, I. de Voinovitch, Markovitch, Unamuno, Madariaga, etc., etc.

	Un an	Six mois	Prix du numéro	
Suisse.....	Fr. 36.—	Fr. 19.—	Fr. 4.—	Pour tous renseignements s'adresser à la S. A. des Editions «Sonor», 46, rue du Stand, Genève.
Etranger (argent suisse)	» 44.—	» 23.—	» 4.50	

EDITORIAL CATALANA, S. A.

La Veu de Catalunya.—Agricultura.—Biblioteca Literària.—D'ací d'allà.—Economia i Finances.—Biblioteca Catalana

ENCICLOPÈDIA CATALANA

VOLUMS PUBLICATS

- I.—La crisi del règim, per A. Rovira i Virgili.
- II.—Exploració polar, per William S. Bruce, traducció de Carles Riba.
- III.—Roma, per W. Warde Fowler, traducció de l'anglès, per J. de Fontcuberta.
- IV.—Filosofia crítica (volum doble), curset donat a l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1917, per R. Turró.
- V.—Astronomia, per Arthur R. Hinks, traducció de l'anglès, per A. Desvalls i C. Riba.
- VI.—Nacionalisme. Textos extrets dels llibres, escrits i discursos de N'Enric Prat de la Riba. Tria, sistematització i pròleg de A. Rovira i Virgili.
- VII.—Aritmètica Mercantil (vol. dob.), per Emili Vallès.
- VIII.—El règim Jurídic de Catalunya, per Martí Esteve.
- IX.—Gramàtica Francesa (vol. dob.), per P. Fabra.
- X.—El Municipi Modern, per F. Culi Verdaguer.
- XI.—Doctrina Estètica del Dr. Torras i Bages, per Mn. C. Cardó.
- XII.—Piscicultura, per J. Maluquer.
- XIII.—El Papat i els temps moderns, per W. Barry, traducció de l'anglès, per J. Carner.
- XIV.—El Renaixement, per E. Sichel, traducció de l'anglès, per J. March.
- XV.—La Civilització Bizantina, per P. M. Bordoy-Torrents.
- XVI.—Prehistòria Catalana (volum doble), per P. Bosch Gimpera.
- XVII.—Història d'Anglaterra, per A. F. Pollard, traducció de l'anglès, per J. de Fontcuberta.
- XVIII.—Història de Rússia (volum doble), per A. Rovira i Virgili.
- XIX.—L'antig Orient, per D. G. Hogarth, traducció de J. March.
- XX.—Economia Política, (volum doble), per S. J. Chapman, traducció de Manuel Reventós.
- XXI.—Els Jocs Olímpics, per J. Elias, il·lustracions de J. d'Ivori.
- XXII.—Història de l'Art (Egipte), volum doble, il·lustrat, per Joaquim Folch i Torres.
- XXIII.—Apunts de la Flora Medicinal de Catalunya, pel Dr. J. Calicó (volum doble).
- XXIV.—Napoleó i el Món (vol. doble), per Frederic Camp.
- XXV.—El descobriment d'Àfrica, per Sir H.H. Johnston, traducció de M. Sabat (volum doble).
- XXVI.—Islamisme per D. S. Margoliauth, traducció de P. Bergos, volum doble.

Cada volum val DUES pessetes (els volums dobles compten per dos)

Si necessita algun aclariment respecte a n'aquesta o altra de les nostres publicacions, escrigui avui mateix

EDITORIAL CATALANA - Escudellers, 10 bis, etl. - Barcelona

INTENTIONS

Revue mensuelle de littérature, publie notamment des œuvres inédites de: Colette, Valéry Larbaud, Paul Morand, Marcel Proust, Jules Romains, Paul Valéry, etc.

DIRECTEUR: PIERRE ANDRE-MAY

Le numéro 2'50 Fr. — — Abonnement: Un an 25 Fr.

Administración: 14, rue de Rome.

PARIS (VIIIème) France.

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

ANY VIII — NÚMS. CLXVII i CLXVIII — SEPTEMBRE I - XVI - 1922

El jove dels ulls blaus

A. J. LL.

L'espasa als dits, plantat dalt del cavall que espera, què mira, què veu, el jove dels ulls blaus, en aquella muntanya devés la qual està fent via?

Muntanya tenebrosa, ja quina balma, a quina fronda, a quina espluga tindrà el jaç — encoixinat d'ossos — el Drac, la bèstia roja, filla del Diable, que sense fer esment de nits ni dies flagel·la les comarques, d'on arrabassa infants, roba els pagesos, corglaça les mestresses, abrusa les collites, occeix fadrins i deshonora puel·les?

El jove dels ulls blaus ha eixit de vila, per deslliurar del monstre el poble seu. S'atança a la serra temuda, palau del tràgic Esperver. Un ardor de justícia fa vibrar en sa mà el glavi sagrat de les vindictes.

Ja és dalt del mont sinistre, i el Drac en lloc no ovira. Escruta fondalades, visita les selves, baixa als avencs; el monstre en cap indret no es troba.

Però, tot d'un cop, el sol tremola i al genet descavalca. Caigut de mans a terra, ve't aquí que s'adona que la terra no és terra: és pell, és cuir espès i rugós d'enormíssima fera.

I el mont va fent sotracs, el mont palpita i respira com animal vivent. Ara remarca el

jove que els boscos són les plomes i les aigües la suor; cavernes i turons són els membres i muscles, i descobreix per fi que la muntanya tota no era sinó el cos mateix del Drac gegant, fabulós, incommensurable.

Terriblement més fort que no pas ell. El jove dels ulls blaus, que partit havia en guerra contra el monstre, es veu a si mateix trista formiga. Comprèn que sols pot fer al dragó, damunt la fèrria escata, pessigolles.

I ara, conhort ni pau no hi ha pel jove de l'ull blau. Cap passa contra el drac no pot dar, que no sigui afermant sa planta dessorre el drac mateix. Ni reposar no pot, car no hi ha ombra si no ve de la malèfica carcanada, ni flors gaudir ni en fonts pot refrescar-se, que són pústules i suc d'aquella ingenta còrpora.

Així ell damunt el monstre que el pot fer fondre d'una sola extremitud, cuidant de no ageure's ni tan sols per dormir, a les verinoses pelusses, no fa més que saltar, per sobre d'urpes i tentàculs, sense treva i sense esperança, perquè l'escomesa justiciera del començar ja no és més que una desesperada, fantàstica, esgarrifosa defensiva.

R. RUCABADO

Una historia moral

Sembla que la història de «l'home del qual es parla», que un cronista anònim contava no fa gaire en un llibre eixut i apassionat, no ha fet sort. Al seu entorn ha trobat pocs homes capaços d'ésser protagonistes d'un drama moral tan intens i, sobre tot, de donar-li una solució tan noble.

Sinceritat, humilitat, puresa, són les virtuds en les quals un home las de la lluita, condensa la seva moral. Es un home que s'havia perdut en les recerques, i s'imaginava una realitat maravillosa feta al seu gust i al seu albir; que no sabia que en la humil acceptació d'aquesta realitat hi ha el secret de la vida.

«L'home del qual es parla» suggereix al seu anònim cronista una pila d'intencions morals. En ressenyar la seva història de dubtes i vacil·lacions i en escriure el seu triomf, el cronista s'encén de fe i declara la conveniència de «portar el Parenostre al cenacle d'amics, a la ciutat, al poble». Es a dir, de donar una vida pública a aquesta victòria moral de l'home del qual es parla.

Cal reconèixer que el moment actual és, a Catalunya, propici per emprendre una obra en aquest sentit. Es l'hora dels problemes de consciència col·lectius. I podem pensar si la sinceritat, l'humilitat, la puresa d'una causa nacionalista no exigeixen prèviament unes virtuts individuals, és a dir, si una moral na-

cional que tothom exigeix no ha de basar-se en una moral de cada català.

Diem «una moral», sense referir-nos a cap moral determinada. Però és precís que tothom es mogui amb sinceritat i amb passió, i que hi hagi alguna cosa per la qual s'arribaria al sacrifici.

La història de «l'home del qual es parla», aquesta narració de coses abstractes i de lluites internes, aspira a ésser la història de tota una generació. Es declarat explícitament en el pròleg: «Es constata aquí l'esquema psicològic d'una generació». I el pròleg acaba amb aquests mots: «Que cadascú dels qui podrien posar nom a l'Home del qual es parla arribi a temps d'aprofitar la moralitat d'aquestes pàgines.»

Cal dubtar una mica que els contemporanis del famós protagonista puguin ésser personificats per ell. No és pas la fe la seva característica. Cal dubtar també que el llibre faci prosèlits. El silenci amb què ha estat acollit prova la resistència que se li ha fet.

Tenim, però, l'esperança que les generacions formades en aquests moments de confessió general seran robustes i vehements. Creiem que les joventuts catalanes sabran lluitar per una moral i conquerir-la sense passar pels dolorosos experiments de l'home del qual es parla.

TOMÁS GARCÉS

Moralitats i pretextos

RETORNS

El retorn a nosaltres mateixos que ara prediquen els esperits més atents a l'eficàcia dels dies, fou el premi de l'examen de consciència que provocà la confessió de *l'home del qual es parla*.

D'ell ni de la seva generació, avui ja no cal parlar-ne. Sembla que han guanyat la primera batalla i que definitivament s'han reincorporat al patriotisme militant.

Els resta potser encara, així com han vençut la il·lusió de superar el nacionalisme que els hauria portat a la pedanteria, vèncer la suggestió d'Orsiana que els feia accontentar de la feina ben feta. Cal que la feina demés d'ésser ben feta sigui bona sense cap mena d'equívoc ni deixa pràctica de la doctrina de l'art per l'art, etc.

Cal confessar que si hem passat moments

d'expiació, expiàvem els nostres pecats. *Els nostres*, no els dels altres. Cal l'humil despullament de tota vanitat per revestir la brusa dels manobres de l'obra bona que ambiocionem.

En assolir-la, serem els constructors verídics que hem sentit invocar. No tindrem segurament la temptació de les gasetilles de l'èxit, però ens serà perenne l'actualitat sense angoixes de temps i podrem dir que retornem de la disminució espiritual enguniejadora d'algunes consciències catalanes que n'explicaven la motivació per la negligència qualitativa que molts d'entre els millors havien acceptat com una senyoria.

D'aquella masculinitat retòrica que anys enrera sexualitzava la llibertat i simbolitzava dalt dels cims l'abraçada viril, havien anat a parar al preciosisme galant dels flirtejadors de les idees i dels corruptors de les veritats racials, amb senyal extern palesat en el salt que el llenguatge ha fet de la recerca pintoresca del modisme expressiu a l'engany mondà dels qui van perdent l'expressió sense adonar-se que perden també la valoració del llenguatge.

Som al punt de contradir-los, si afirmen ells que guanyen una professionalitat, afirmant nosaltres que renunciem a la sinceritat. Gent d'ofici, no els podem creure, doncs per hàbils que siguin a fer-se una situació personal, nosaltres homes de passió col·lectiva adalerats del patrimoni nacional de Catalunya.

Ens dirà l'un: «Mai el nostre país ha estat tan trist i tan buit com ara.» I ens ho dirà en llengua indiferent, perquè en català de veres no sabia dir-ho ni podria dir-ho. Ens dirà l'altre que la flama espiritual s'és apagada a casa nostra. Provarà de dir-ho en català perquè ell sap prou bé que fou un animador de flames entre nosaltres; i no trobarà ressò més que en llengua forastera, perquè si divulgues el seu crit en català el traïria encara el guspireig de la paraula necessària que ella sola en boca d'ell ha estat una plenitud i pot ani-

mar l'esplendor dels incendis de l'esperit a condició de mantenir la dreturera fidelitat de la flama mestra.

No és un cas de vells i de joves, ni dels enemics ni dels malalts del patriotisme. Es el cas de la intel·ligència que ha perdut la paraula: tràgics monologadors d'abstraccions; obrers, aptes entre els més excel·lents, en vaga forçosa que mai més no podran treballar amb dalit si no es reintegren a la companyia de les feines articulades.

Sentim preguntar: — Què heu fet de la meva ànima? — Amunt i avall, els camins d'Europa saben aquest crit d'amics nostres que se'n van; la confiança de l'amistat, dins el clos d'algunes llars catalanes ha repetit la pregunta, patint només de formular-la. Per què la pressa de les esplendors del guiatge o de les facilitats immediates fan estèril l'intent de superació que tota confessió amaga?

No podria també Catalunya preguntar-nos: Què heu fet de la meva ànima?

Potser sí que com la d'Itàlia, segons les constatacions del Croce, la nostra civilització no té més de cinquanta anys. De totes maneres, no podem admetre comparances. La primera virtut d'Itàlia és la unitat de la seva llengua cultural indiscutida; la impossibilitat que accepti el bilingüisme com una característica de la seva civilització.

Deslliguem les justificacions personals, de la veritat total de Catalunya. Siem verídics encara que ens calgui ésser injustos.

I si se'ns repeteix que *nuestra civilización está en decadencia*, pensem que deu ésser la d'ells, la d'uns altres, *la nostra*, no.

Aclarit aquest extrem, sembla debades remarcar que la garantia d'eficàcia del nucli de voluntaris d'una acció catalana integral, serà precisament, i fent honor a la integralitat, no limitar-se a una purificació de política electoral, sin abastar totes les curiositats estimulants d'un veritable renaixement nostrat.

J. M. LÒPEZ-PICÓ

Aportacions

Aplicabilitat a Catalunya dels moderns metodes de Psicologia professional

No se li acut a ningú negar el fet que paral·lelament a les diferències morfològiques individuals existeixen variacions estructurals psicosomàtiques que porten aparellades diferències en les capacitats funcionals de cada home o dona, és a dir, en les *seves aptituds*. Es cert, demés, que no tots els treballs professionals són iguals, sinó que difereixen entre si per la forma, intensitat i essència dels *actes* (físics o mentals) que els integren. Admesa aquesta variabilitat funcional, cal forçosament admetre també la variabilitat orgànica necessària, per definició, per a la seva existència. En altres termes: hem d'acceptar que cada tipus de treball exigeix per al seu acompliment, la presència en el subjecte d'un determinat tipus — i grau — d'aptituds, puix que durant la vida no es concebeix funció sense orgue.

D'aquests dos fets — variabilitat de les aptituds individuals i variabilitat de les aptituds que exigeixen els diversos treballs professionals — se'n dedueix la conclusió que per a aconseguir el resultat òptim (màxim rendiment amb mínim d'esforç) es fa necessari adaptar primerament el treball a les aptituds, en lloc de fer el contrari que és, generalment, el que es tracta de fer.

En virtut de l'herència ocorre — per llei d'espècie — que el conjunt de caràcters comuns a tots els homes supera de molt al total de caràcters diferencials, i, aplicant aquesta llei a les aptituds, ocasiona el fet que la variabilitat d'aquestes sia *relativa* (de grau), i per tant, en teoria, sia possible que cada un de nosaltres pugui practicar tota mena de treballs — parlant en terreny fisiològic, — amb més o menys dificultat, és clar. Degut a aquesta variabilitat relativa és pel que pot existir l'orientació professional, puix que fàcilment es comprèn que no tindria raó d'ésser si les aptituds — com succeeix en les màquines — fossin *absolutes*, és a dir: existissin en el subjecte únicament per un determinat treball i manquessin per complet per tots els altres.

L'home, no obstant, no ha d'envanir-se massa d'aquesta primacia i creure's apte per a tot, puix que en la pràctica no succeeix així.

Cal, en efecte, tenir en compte, d'una banda el factor *temps* i d'altra la *fadiga*, que vénen a imposar un criteri pràctic — regulat pel salari — respecte a l'existència o absència d'aptituds, en cada cas.

Tot home ha de coneixe's, doncs, i saber per a quin treball *serveix millor*, abans de posar-se a treballar. Emerson, en una de les seves obres (*Efficiency as a basis for Operation and Wages*, Mcmillan 1915), amb el seu humorisme un xic anglès, diu: «és evident que

si doneu un rellotge a un salvatge i en virtut del desconeixement que aquest té de les *aptituds* d'aquesta màquina la utilitza per a trencar nous, treurà d'ella un cert profit, però seria el mateix que obtindria si la utilitzés per a la seva verdadera missió, que és la de marcar el temps...? Doncs bé, una cosa semblant ens passa pràcticament si utilitzem la nostra activitat física i mental sense conèixer-la — és a dir, sense saber quines són les seves aptituds més desenrotllades — i la Providència no intervé fent-nos *encertar* el treball adequat.

Aquesta idea és tan antiga, que ja Plató en la seva *República* feia dir a Sòcrates: «les coses es fan millor i més fàcilment si cadascú executa el que li és més adequat i es dedica únicament a allò.»

Ara bé: tenen en compte els pares o l'infant les aptituds d'aquest darrer, en el moment de l'elecció d'ofici? Encara que sia avançar idees, una petita estadística del Vocation Bureau de Parsons a Boston, ens donarà una contestació eloqüent: De 350 casos orientats en 1911, l'ofici escollit ho havia estat:

Perquè <i>sembla remunerador</i>	en 75 casos
Perquè <i>agradava al noi</i>	en 111 »
Perquè <i>agradava als pares</i>	en 127 »
Per <i>vàries raons</i>	en 17 »
Perquè <i>semblava respondre a les aptituds</i>	en 20 »

Per estrany que sembli, en els casos citats, la presència d'aptituds — i encara no comprovada — solament havia estat tingut en compte en un 5% de les vegades! En menor o major escala confirmen aquestes dades les restants dels centres d'orientació existents avui en dia, cosa per la qual creiem inútil repetir aquí llurs estadístiques.

Suposem emperò, que en virtut d'una seriosa divulgació d'aquestes idees, arribéssim a aconseguir que tant els pares com els mestres possessin en primera línia la qüestió de les aptituds en el problema de l'elecció d'ofici. Hauríem aconseguit amb això resoldre la qüestió? De cap manera. Nosaltres preguem als que encara poden creure en l'afirmació d'aquesta pregunta, que meditin la contestació a donar a aquestes altres:

Poden tant els pares com el mestre conèixer a fons tots els treballs professionals i per tant saber quines aptituds requereix de preferència cada un d'aquests...?

En cas afirmatiu: tenen els *coneixements* — mèdics i psicològics, — *material* i *temps* necessaris per a ex-

plorar i determinar el grau de possessió que l'escolarté d'aquestes aptituds?

Suposant que tot això fos possible, i que poguessin arribar a establir la fitxa psicosomàtica de cada escolar: de què els serviria si no posseïen termes de comparació i no s'havien preocupat, abans, de conèixer els graus mitjos d'aquestes aptituds en una majoria d'individus, prèviament seleccionada, per a poder uniformar les condicions extrínsecas de variació, anexas a cada cas — edat, sexe, instrucció, medi social, salut, etc.?

Es veu ben clar que la resolució d'aquestes preguntes exigeix el concurs i esforç de diferents tècnics, la presència d'un material *ad hoc*... la creació, en fi, d'una institució especialitzada que sols es dediqui a aquesta matèria i que, assumint una personalitat, pugui trobar les facilitats que necessita en totes les esferes — Indústria, Comerç, Institucions pedagògiques, etc. — necessàries per al bon èxit d'aquests treballs.

Tingui's present que això no significa de cap manera desprenciar les dades i relacions que puguin aportar els escolars, llur famílies o mestres referent a aquest assumpte, sinó tot al contrari, en ells deuen basar-se les primeres investigacions del centre orientador i per tant serà una de les primordials funcions d'aquest la de recollir-los i anotar-los curosament en una fitxa especial, a l'objecte de poder obrar amb ple coneixement del medi extern que rodeja al subjecte — factor econòmic-social — de les seves aficions — factor vocacional — i de les seves característiques mentals — factor personal.

El centre orientador ha de funcionar, doncs, d'acord amb el noi, la seva família, el seu mestre i el seu metge, tota vegada que lluny de representar un factor de discòrdia, ve a actuar com *un element més* que cerca la felicitat del noi, tractant de trobar-la amb la procuració d'un ofici en el qual pugui ben desenrotllar-se.

Sorgeix, no obstant, aquí, una dificultat i és la següent: des del punt de mira professional convé començar l'educació quan abans millor; a ésser possible convindria en aquest aspecte decidir la professió de l'infant des del segon o tercer any de la seva vida (Emerson: *The twelve Principles of Efficiency*), a l'objecte de poder amotllar-lo per complet a ella. Des del punt de mira orientador convindria, al contrari, no decidir l'elecció d'ofici fins tant que l'individu no s'hagués format per complet, puix que solament allavors és quan poden investigar-se les seves aptituds — natives i adquirides — en el seu màxim desenrotllament i ofereixen, per tant, un examen somato-psíquic amb garanties de consistència i estabilitat completes. Pràcticament és gairebé impossible, en efecte, discernir — en l'hora actual — aptituds professionals en els nois inferiors de 12 anys — excepte en casos especials. Hem de renunciar, doncs, a l'orientació professional basada en l'averiguació d'aptituds? No hem de començar, contràriament, l'educació professional fins que el subjecte hagi arri-

bat a una edat en la qual la investigació de les aptituds pugui fer-se fàcilment per l'orientador?

Cap d'aquestes solucions és pràctica i per això es comprèn que els nordamericans, especialment, s'hagin esforçat en trobar una solució intermitja en el que els anomenen *prevocational education* o educació professional (*preapprentissage; fachschulkunde; vorbereitende unterricht für angewandte handwork*, etc.) que més endavant ressenyarem. Nosaltres creiem també en l'eficàcia d'aquesta preparació pre-professional, més no per això veiem menys apremiant la necessitat dels Instituts d'orientació professional i també de les escoles d'orientació professional, sols que les lliçons de l'experiència ens fan concebre d'una manera un xic particular la posició d'ambdós centres i les llurs relacions amb les restants institucions pedagògiques i professionals.

Heu's aquí en síntesi el nostre pensament: tot escolar, una vegada acabada la seva instrucció primària — llegir, escriure, saber les 4 regles, rudiments de geografia i principis de religió, — fos la seva edat la que fos, hauria de passar per l'Institut d'Orientació professional corresponent, el qual, en possessió de la seva fitxa escolar, coneixent les dades referents a la seva posició econòmic-social i practicant un examen general *somàtic* (adreçat especialment a l'averiguació de defectes en els sentits o afeccions mèdico-quirúrgiques presents o sospitables ja en aquesta edat que per elles soles impideixen una sèrie de treballs professionals) i *psíquic* (comprovació de la seva intel·ligència general i tipus d'aquesta intel·ligència (verbal, mecànica, abstracta), averiguació d'aptituds psico-motrius generals, d'aptitud pel dibuix i alguna altra investigació especial pertinent al cas, dictaminarà si el noi ha de passar a l'escola *pre-professional*, o si ha de continuar a l'escola en què es troba. Aquesta dicotomia entre el tipus mental — *mental minded* — i el manual — *motor minded* — cal que sia feta, com diu amb raó Leavitt Brown en la seva obra *Prevocational Education in the Public Schools* (Boston, 1915), per tècnics competents i en possessió del major nombre de dades possibles, puix que amb ella comença a decidir-se l'esdevenidor del noi. Una vegada cursats els estudis preprofessionals o completats els coneixements escolars primaris, es planteja novament, però aquesta vegada amb precisió, el problema de l'elecció d'ofici. Si l'ensenyament preprofessional i l'ensenyança primària són generals a infinitat de treballs, no succeeix el mateix amb l'ensenyança professional i la secundària que exigeixen ja una especialització; llavors és quan haurà d'intervenir per segona vegada l'Institut orientador i donar el seu parer respecte de la classe la una o de l'altra, a judici seu més convenient per a l'infant que gairebé ja no ho és. Finalment, una vegada acabades l'ensenyança professional o secundària sorgeix el problema de l'especialització dins del ram professional elegit o la delimitació de la carrera i llavors és quan amb plenitud de consciència pot i ha d'ésser més escoltada la veu del centre orientador que co-

neixerà ja no sols al subjecte, sinó la seva vida, puix haurà tingut ocasió d'examinar-lo durant tres períodes successius del seu desenrotllament.

Fins aquí la intervenció de l'Institut orientador, però: i l'escola d'orientació, a què es redueix en la nostra concepció? A un apèndix comprovador de les deduccions d'aquell Institut. L'escola d'orientació professional que nosaltres concebim, és la descrita per Link en la seva obra (*Employment Psychology*, Nova York, 1919) sota els noms de *Factory* o *Vestibulary School* i no ha d'ésser més que un laboratori psicològic dissimulat on l'aspirant treballi creient-se en llibertat — no cohibit per l'aspecte, en certa manera imponent, dels laboratoris psico-fisiològics ordinaris — essent acuradament observat no sols el seu treball, sinó el seu comportament per psicòlegs o tècnics professionals. Prou sabem bé que en el nostre país costarà molt de temps realitzar el que estem descrivint, però no obstant, així és com ha de fer-se, com Amèrica i Alemanya, si volem poder arribar al màxim esforç productiu, única base de la riquesa i prosperitat.

Veiem, no obstant una diferència entre l'escola descrita per Link i la nostra, diferència que afavoreix la possible realització del nostre pla (com succeeix a Barcelona) i és la següent: les escoles de Link són creades i sostingudes per les grans empreses comercials o industrials que obligades a seleccionar un nombrós personal necessiten conèixer alguna cosa més d'ell que el senzill *grau d'habilitat* per al treball, que els proporciona com resultat de les seves investigacions l'oficina orientadora. En efecte, si per a l'individu és d'un interès extraordinari conèixer les seves aptituds, per al patró no sols és això interessant sinó que li convé *saber com les utilitza durant el treball a casa seva*. Això no pot averiguar-se en el curt espai de temps que disposa l'orientador, això ha de *viure's* i per això res més senzill que col·locar l'aspirant *realment* en treball i veure les seves condicions efectives i morals aplicades a la nova situació. Es distreu amb freqüència? Es enredaire? Treballa a disgust? Es fatiga aviat? Aquestes preguntes són les que resolen les *factory* o *vestibulary schools* de la Larkin Company, de Buffalo; Bell & Co., de Boston, etc., etc. A nosaltres, no obstant, ens interessa resoldre també aquestes qüestions quan abans millor en profit de l'individu, sense esperar a que sia el patró el que hagi de comprovar-les, amb evident perjudici per aquell; i per això aprofitem l'existència en les nostres grans urbs d'una Universitat industrial, per a insinuar que sia en les seves diferents dependències on s'efectuïn durant breus dies les *comprovacions pràctiques* i rectificacions de criteri respecte als resultats del centre orientador. D'aquesta manera pot ésser resolt, millor que de cap altra manera, el problema de la investigació de les qualitats i defectes morals del subjecte — que tant poden fer canviar el consell definitiu a donar-li.

Com es veu, doncs, al nostre entendre, la missió reservada a les escoles d'orientació professional no

és — com el seu nom sembla indicar — el discernir mitjançant proves apropiades, les aptituds professionals dels nois, les llurs aficions o vocació, sinó veure què i de quina manera utilitza l'individu les seves aptituds (físiques i mentals) en el treball professional escollit. La primera missió ha d'ésser reservada a l'Institut d'Orientació, el qual per això tindrà a la seva disposició el resultat de les observacions fetes pel *mestre, família i metge escolar*, durant tota la vida de l'infant; i consti que aquestes dades poden ésser altament expressives de vocacions i aptituds, puix que enclouran tots els treballs *espontanis* de l'infant i que justament els moderns mètodes pedagògics — Spencer, Claparède, Pyle, Dewey, Montessori, etc. — tendeixen a concedir a aquest el major nombre d'ocasions possible, per a que pugui manifestar les seves aptituds naturals d'una manera suficientment expressiva per a tenir-les que investigar novament en una escola especial. En canvi, la comprovació de la utilització d'aquestes aptituds en el treball professional propiament dit — que deixa d'ésser espontani per a convertir-se en obligació imposada — no ha estat mai feta perquè mai s'ha començat de practicar aquest abans de la seva elecció, per regla general, i mereix, per tant, la pena d'ésser assatjada i investigada, sense que per això haguem de crear centres especials, puix que les condicions de ambient d'un taller de ferrer no difereix en res pràctic perquè aquest sia particular o perteneixi a la Universitat Industrial. La creació, doncs, de les escoles d'orientació professional — que en realitat haurien de dir-se escoles de *comprovació professional d'aptituds* — no exigeix més que l'ampliació lleugera del personal adscrit als Instituts orientadors perquè puguin instal·lar-se o traslladar-se als centres tècnics (universitats Industrials, Escoles elementals del Treball, Escoles d'Oficis d'Art, Escoles de Comerç, etc.) i, d'acord amb el personal de les mateixes proposar un pla de treball als subjectes orientats, mercès al qual sia possible comprovar en un temps curt, tots els extrems abans citats.

Com resum, doncs, del que ha estat dit, sentarem les conclusions següents:

Primer: La necessitat d'establir centres d'orientació professional es demostra: 1. Sols en veure el gran nombre que n'hi ha a l'estranger i els aventatges comprovats que de la seva creació n'han resultat. 2. Sols considerant la complexitat del problema de l'elecció d'ofici — comparable tan sols en importància al de l'elecció de muller — i el nombre de dades tan enorme que s'han de reunir en cada cas per a la seva elecció, dades que exigeixen, per a ésser vàlides, el concurs de tècnics especialitzats (estadistes, sociòlegs, metges i psicòlegs professionals), de material *ad hoc* i de condicions de local (laboratoris) *sols possibles de reunir en un centre d'investigació adequat*. 3. Tenint en compte, demés, la conveniència de compulsar periòdicament l'estat en què es troben (pròsper o decaient, excés o falta de personal, variacions de les condicions de treball, etc., etc.) les diferents

professions, és a dir: la conveniència d'empendre, conjuntament amb l'orientació individual, la col·lectiva, tasca sols assequible a una Institució amb personalitat científica i jurídica suficient per a poder aconseguir les respostes necessàries dels professionals (intel·lectuals, comerciants, industrials, etc.) i dels seus *centres representatius* (acadèmies, associacions, sindicats, etc.). 4. Fixant-se, en fi, en el nombre infinit de problemes i investigacions anexas a la missió orientadora — com són l'estudi de la fatiga professional, qüestions d'organització científica del treball, etc. — que actualment es troben en el nostre país reduïdes a idees i que podrien estudiar-se fàcilment en els dits centres orientadors, pel material i personal que per a llur missió necessiten.

Segon: Aquests centres orientadors hauran de portar el nom d'Instituts per contes del d'escola, puix que l'ús ha extès la primera paraula per a tots els

centres d'investigació i reservat la segona per a designar els diferents organismes d'ensenyança.

Tercer: Les *escoles d'orientació* han d'existir, però no com organismes isolats — com els Instituts, — sinó com apèndix comprovador de les investigacions fetes en els centres descrits, per al qual es poden aprofitar els locals i classes dels diversos centres d'ensenyança professional utilitzant-los d'acord amb el pla de treball que en cada cas particular fixi l'Institut orientador. No ha de cercar-se amb elles de cap manera discernir aptituds — puix que aquesta és la missió confiada a l'escola primària, secundària i pre-professional i a la família de l'infant, juntament amb l'Institut d'Orientació, — sinó comprovar científicament l'*aplicació que el subjecte fa d'aquestes aptituds* una vegada posat realment davant del treball professional.»

E. MIRA

Classicisme i Modernisme

Tercera glosa a "La Fundació Bernat Metge"

I. — Poca cosa fóra nostra catalana cultura, i sobretot — per a parlar en filòsof, — nostra essència d'humanitat, si ocluíssim l'estudi dels dits per antonomàssia els clàssics — aquells que nosaltres, en anteriors ratlles, i per a evitar tota llei de marrada, batejàvem com a *clàssicament clàssics*, o sia: els eternaments clàssics autors grecs i llatins. Una parentia d'instints a més ens hi porta, així com entre molts homes, trobant-nos lluny de la pàtria, enc que no ens sien massa assequibles, irem sempre a ranjar-nos en el grup de nostres connacionals o en els que més afinitats tinguin amb nosaltres.

II. — Precís és remarcar, però, la dificultat cada dia més gran de penetrar als *clàssicament clàssics*, la profunda riquesa formal i tota interna, dels quals, diguin el que vulguin els superficials optimistes, no els fa massa assolibles en l'actual intel·lectual *descens*. Els *clàssicament clàssics*, tenen una escultural simplicitat, una aparent meravellosa musa, d'una complexitat enormement enganyadora. Allò que sembla fàcil com unes beceroles, es bona cosa mes inestable i escapadiç del que apar en un primer moment, i aquella, en parencia, fixesa de línies, esdevé aviat quelcom de fluidor, torbador i ondulant, que no permet un ràpid juí, ni una acomodació prou exempta d'esforç per a permetre un joi sense alteracions. Seria interessantíssim que un ver amador dels *clàssi-*

cament clàssics ens donés, en *català*, un acurat anàlisi, de bona psicologia, sobre la tècnica clàssica. Probablement confirmaria les anteriors idees.

III. — No és rar que un mateix home pensant tingui dels *clàssicament clàssics* diverses opinions, segons l'edat o la seva riquesa psicològica. Fins no temeríem assegurar que, a part els professionals, els *clàssicament clàssics* són bons, bonifiquen, tresauritzen esplèndidament, en funció de l'edat o la riquesa psicològica del comentador o dels espectadors, — guardades totes les proporcions de talent, caràcter, temperament i fórmula particular dels instints ancestrals. — Si molts joves s'atrevissin, no seria estrany, ni sorprenent, trobar-ne alguns que sincerament confessarien haver-hi copçat poca joia o poca emoció en la lectura dels *clàssicament clàssics*. I admetem que sien joves de bella mentalitat. Aquesta confessió, no podria ésser *mai* un argument contra son intel·lecte. — Perquè nosaltres, contràriament a tota la modernitat, i com pensava Esquil de la poesia, creiem que els verament grans dels *clàssicament clàssics*, no són, no han estat, no seran mai per a la juvenalla — exceptat el cas del geni, l'heroi o l'home extraordinari. *Prometeu*, — *Els Perses*, *Filoctetes*, per exemple, no és comú que plaguin a individus massa joves. Hi cal una cultura de la valor i l'heroisme, diguem-ne anòni-

mament domèstic, familiar, que sortosament per a ells i la humanitat no pot trobar-se sinó *rara avis* en la joventut. I aquesta dita, senyors, és definitivament per damunt de les opinions personals.

IV. — Això fóra dir que els joves deuen d'estudiar amb una certa circumspecció o després d'una preparació, que equivaldria pràcticament a estudiar-los poc o no estudiar-los? Mai. Tant és així, que nosaltres proposaríem que ja en nostres escoles elementals, conjuntament amb nostres millors poetes, es llegissin els poetes grecs i llatins, amb una marcada preferència per als primers. I ens plauria encara que, entre altres coses, l'ensenyament de la quítxalla catalana fos a base de poetes catalans, grecs i llatins, música, deport i bons elements de matemàtiques. Solament així, agafats des de la infantesa, i no des de l'adolescència, *els clàssicament clàssics* podrien ésser incorporats a l'ànima catalana d'una faisó fecunda, transcendent i plasmadora. Ara, pels adults, de la mateixa manera que establísim un tractament medical de l'ànima, nosaltres proposaríem que, passats trenta anys, hom recomencés l'estudi seriós dels *clàssicament clàssics*, segurs de què els moderns seran ovi-rats sota un altra ben remuneradorament irònic esguard. Quina cosa baladí un modern, fins dels més triats, davant d'aquest clàssic *aere perennius*, que manca en absolut de pressa, sabedor com és de la frèvolta brevetat de la vida! Són comptades les excepcions. Quina nova profunditat psicològica la que brolla d'aquesta profitosa comparança: antics-moderns! Quina disciplina, quin mestratge, quina veritable introducció a la dolça saviesa i l'heroisme!

V. — Mai com ara calia als catalans una aspiració a l'heroisme. Mai com ara s'imposa un sever aprenentatge, un dur *entrenament* d'heroisme, capaços de crear-ne la latent necessitat de realització. Si a favor de la migrada teoria del seny còmode i del mercantil oportunisme, fugen ara els catalans d'heroisme, com d'icterícia, quan i com serà possible exercir aquest suprem deure de civilització, que és el triomf de nostres aspiracions nacionals? Els *clàssicament clàssics*, quan són ben llegits, quan són ben estudiats, no ensenyen altra cosa. Perquè aquesta és l'essència d'aquelles divines *virtuts antigues*. Els *clàssicament clàssics* atorguen aquestes *passions* amb aquella mestrívola limitació humana, que és el secret de l'eterna salut, de la inimitable elegància, del meravellós domini d'aquella excelsa raó antiga. I tota cultura sense el gra de sal de l'alada i saborosa paganitat que viu en els *clàssicament clàssics*, és una cultura obliterada, quasi fanàtica, defectuosa, indigne de les ribes del Mediterrani.

VI. — Aviat, una magnífica col·lecció de *clàssicament clàssics* eixirà en català. La tardania en posseir aquesta col·lecció, que ja tenen tots els pobles civilitzats de la terra, serà encara en benefici dels catalans, que juiran de les últimes descobertes i de les últimes bones lliçons, que no es troben en les edicions publicades fins fa poc. Sap ja tothom com seran de bells els volums catalans — bells i acurats. Des de març, que uns i altres en venim parlant. Però, ara que hi som posats, perquè no perfeccionem la obra? Perquè no comencem també per alliberar als catalans d'estudiar sota el jou de les gramàtiques clàssiques estrangeres? Com no posseir una gramàtica greco-catalana i altra llatino-catalana, malgrat sia en modesta forma? Com no publicar ensems els primers diccionaris català-grec i grec-català, llatí-català i català-llatí, que podria editar la mateixa forta empresa de la col·lecció dels *clàssicament clàssics*? Com aquest etern quedar a mitges dels catalans, de somniar enormes coses i restar en els ciments? Es que totes les obres catalanes han de romandre fragmentàries, meitat fets, meitat intencions, com aquest temple de la Sagrada Família, com tot el que tracta de fer-se en aquesta mateixa ciutat de Barcelona que s'eternitza en les interinitats de la lletjura?

VII. — I si imprescindible és classicisme, com ens podem evadir de la modernitat i de nostres propis temps? Com restar així d'inharmonics? Com no empendre la publicació dels altres clàssics de les altres estilitzacions de la civilització? Com esperar vint, vint-i-cinc, trenta anys, a tenir belles versions d'aquests jardins de la humana pensa, que són una particular civilització de pobles com França, Alemanya, Anglaterra, Itàlia, Xina, Pèrsia, Aràbia, la Índia i el Japó? Quan esperen els pròcers catalans i les Corporacions directores, facilitar al poble aquests instruments de cultura — gramàtiques, diccionaris, tractats, etc. — sense els quals sempre serem, en part, en esclavatge mental per raport als demás pobles civilitzats de la terra? Aquestes directores Corporacions podrien crear un organisme que s'ocupés d'aquestes coses que la Catalanitat cada dia demana, *exigeix* amb més insistència. Ens atreviríem a dir, que potser és avui menys interessant l'obra original catalana, que la catalanització de totes les cultures foranes. Perquè només catalanitzant-les n'evitarem el *perill* — perill i encatament dels que hem sofert més de deu anys. La por atrau sempre, damunt del que tem, la cosa temuda.

VIII. — I el que diem per les literatures mundials, de totes èpoques i pobles, repetirem per la ciència. La ciència, ens permetria un estalvi enorme d'energies — un màxim rendí-

ment, en un mínim esforç, que això és, pràcticament, ciència a la fi. Una col·lecció «Arnau de Vilanova», que enclouria en diverses seccions totes les branques de la ciència, podria publicar, de primeria, totes les obres més originals de tots els temps, negligint tota curiositat bibliogràfica o d'altra gènere. I després, de primers del segle XIX ençà, només que les obres cabdals, definitives, de llurs grans autors, amb exclusió absoluta de tota provatura de manual, de reducció, d'arranjament, de co-

mentarisme i d'exagerades notes. L'encertada pauta de Joan Estelrich per a la col·lecció «Bernat Metge», fóra així mateix excel·lent per a aquestes dues noves col·leccions, de clàssics moderns literària la una i científica l'altra, que nostres primers centres culturals i nostres Corporacions tenen ja el deure de no ajornar — si amen, si desitgen el veritable Renaixement de Catalunya, que tots els bons catalans esperen.

CRISTÒFOR DE DOMÈNEC

Poesia catalana

CANÇÓ D'ESTUDIANT

Quan vinguí a la vila
per estudiâ,
trista era ma fila
d'escolà;
mes, ja,
que ho digui la Sila,
si vaig ser taujà.

Ella a la dispesa
feia de servent;
va ser ma princesa
un moment,
ardent,
la crinera estesa,
tota vinclament.

Ma segona intriga
fou sentimental,
— delicada amiga
del raval! —
oi tal,
que si hi resto em lliga
pel meu temps mortal!

Gençor matinera,
mel de romaní,
blau de primavera!
Estiguí
així,
que encara m'esvera
com va anar tan fi.

Mes, endormiscada
de tastâ el plaê
tot d'una vegada;
i també
potsê,
massa refiada
me va fer carrer.

Però, el que és la d'ara
prou venja la sort;
sempre amb mala cara
puny mon cor
— dissort!
I és l'amor avara
i tothom diu: — Fort!

A UN ESTEL

Ignores viure i vius encès,
tot nu, banyant-te en el no res.

Ets un esguard de llum i foc
que, eternament, no mira en lloc.

Immòbil, fas els teus camins;
i el teu destí, no té destins.

L'home és tenebra i pensament,
i, alhora, fulla i buf de vent.

ROSSEND LLATAS

BESADES

Grandesa del firmament
que enlairau el pensament
dins les regions del cel immaculades:
posau sobre mon front vostres besades.

Llum feconda que donau
al cel sens color, el blau,
esvaint les espesses nuvolades:
posau sobre mos ulls vostres besades.

Flors de pau, de bell florir,
que viviu sense patir
i beveu jorns i jorns fresques rosades:
posau sobre mos llabis les besades.

Besades del cel
que fonen l'anhel...

Besades de llum
que fan el perfum...

Besades de pau
que fan el cor suau...

Veniu i fecundau dins del meu cor
els regalins del vostre ritme d'or.

JO VOLDRIA SER UN'AU...

Jo voldria ser un'au
amb les ales ben lleugeres
per enlairar-me al cel blau...

Ai, com jo remuntaria
dins l'espai les meves ales
on ningú em malmenaria!

D'aquest reialme encantat
voldria ser la regina
per fer dins la immensitat

reviure a mon pobre cor
en l'exquisida bellesa
de les plujes de llum d'or,

i en la petonada lleu
d'aquests nuvolats d'escuma
que semblen bofes de neu.

Ai, com jo remuntaria
dins l'espai les meves ales
on ningú em malmenaria!...

PARAULES A LA NIT

Fuig, nit macilenta,
tota vaguetat,
que ton dol augmenta
més ma soletat,

que ta negra vesta
me du al pensament,
la negror funesta
de l'enervament.

Fuig, nit, que ets neguit...
Vina àngel del dia,
que omplis l'infinit
d'intensa harmonia,

tu que amb mà exquisida
ens dus la claror
i animes la vida
en ton bes d'amor.

ELEGIA

I

Nit d'estrelles
pluja d'or dins de la nit:
amb les vostres meravelles
d'infinit,
no heu portat dins del meu pit
la pau que tan necessit.

II

Llum del dia,
que emblavau el firmament

dins la més bella harmonia,
ni un moment
heu lleugerat el turment
que fa viure el pensament.

III

Qui la joia
portarà dins del meu cor,
fent florir una gran toia
de llum d'or?
Qui desterraria el plor
i eternitzaria el llor?

MARIA VERGER

ELS LLIBRES

HISTORIA DE CATALUNYA, curs superior, per F. Valls i Taberner i Ferran Soldevila. — Volum I. Publ. de l'A. P. de l'E. C. Barcelona, 1922.

Poc a poc, aquesta entitat patriòtica que tan profunda significació tindrà en el nostre moviment, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, edita els seus llibres d'ús escolar. Alterna un cartipàs amb la biografia d'un català il·lustre, un manual d'història o de literatura amb un sil·labari. Es una obra complexa i amorosa, una mica lenta, però seriosa, macissa, ben feta.

Aquesta *Història de Catalunya*, per exemple, és una mostra del què l'A. P. de l'E. C. aconsegueix enduta de la seva febre idealista. Llegint el llibre on els senyors Valls i Taberner i Soldevila recullen d'una manera clara i amb un estil noble els fets de la història de la nostra pàtria, veureu de seguida que alguna cosa hi crema al dedins: que la feina dels autors respon a un impuls col·lectiu generós de perfecció. Ran de l'aparició d'aquest llibre s'ha parlat dels manuals catalans que van aconseguint una qualitat immillorable. Algú ho ha comentat amb una mica d'estranyesa admirativa. No gens menys, res més natural que aquesta bondat de l'obra quan a una intel·ligència experta s'hi uneix un bon propòsit.

Moltes coses poden fer els catalans d'avui que compten, a més a més de la nativa claror de la raça, amb la fretura de crear una civilització nacional. Amb un esperit noble farem l'obra ben feta, que serà també l'obra bona.

La *Història de Catalunya* dels senyors Valls i Taberner i Ferran Soldevila, tots dos historiadors perspicaces, homes escrutadors i fins, i el segon a més a més poeta i escriptor elegant, és un experiment ben reeixit que proclama les nostres possibilitats inesgotables.

REMOLINADA, versos, per Anna Senyé d'Aymà. — Edit. Poliglota, Barcelona, 1922.

Aquesta poetessa, que acaba de publicar el seu primer llibre amb un pròleg de Mn. Puntí i Collell i amb uns dibuixos de Jaume Guàrdia molt suggestius, no s'ens mostra pas un cas nou. Els versos de *Remolinada* no signifiquen una creació original en la nostra literatura. Tots els temes hi són tractats amb una certa gràcia ingènua, la paraula és una mica indecisa, i la imatgeria és elemental i reduïda. El llibre d'Anna Senyé d'Aymà és el quadern on apunta les seves sensacions d'ànima i de paisatge un esperit pur i humil.

SIL·LABARI CATALA, de Pau Romeva i Josep Obiols. — Publ. de l'A. P. de l'E. C. Barcelona, 1922. — **LLIBRE DE LECTURA ESCOLAR,** del P. Profitós i Josep Obiols. — Edit. Catalana, Barcelona, 1922.

Dos llibres pels infants, dos llibres ben meditats i ben realitzats: noves eines eficaces. El *Sil·labari* de Pau Romeva és fet amb una tècnica excel·lent i amb un criteri pedagògic ben nou. El *Llibre de lectura escolar*, del P. Profitós, és un intent ben remerciable; ha recollit alguns textos d'autors catalans moderns, hi ha afegit unes narracions bíbliques i de tot plegat n'ha fet, més que una antologia, un mostrari. Una sola reserva volem formular davant aquesta obra del P. Profitós. Es oportú afegir trossos castellans al seu llibre de lectura? No pot contribuir això a donar als infants una falsa idea de bilingüisme?

Tots dos llibres van il·lustrats per aquest artista tan saborós que és En Josep Obiols. Ell ha dibuixat unes imatges que escampen llum per les planes impreses. Els aucells i les flors i les figures humanes que l'Obiols

crea deuen contribuir d'una manera intensa a fer més suggestiva als infants la lectura dels llibres que comentem. Deuen tenir per ells com per nosaltres l'encís d'una cosa viva i carnal i la gràcia primària de les figures de pessebre.

A Josep Obiols caldrà agrair una part principal de l'èxit que el *Sil·labari* i el *Llibre de lectura escolar* aconsegueixin entre els nois de Catalunya. Amb quina joia el celebrariem aquest èxit, penyora d'una joventut catalana i intel·ligent que, no cal dubtar-ho, en pervindria!

T. G.

CAL ESMENTAR

La *Biografia d'En Pi i Margall*, per J. Roca i Roca, dins les edicions de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

— *Llibre d'hores*, proses d'intenció poètica moltes vegades, per Franss Opaliinae.

— *Antimoderne*, per Jacques Maritain, publicat dins les edicions de la *Revue des jeunes*.

Del capítol «Reflexions sobre el temps present» n'hem traduït i publicarem un altra dia uns fragments, per a demostrar que tanmateix alguns esperits de casa nostra tenen arreu del món seriosa i selecta companyia.

— *L'œuvre de Swinburne*, per Paul de Reul, professor a la Universitat de Brussel·les. Llibre que recomanem als tocatardans de la comprensió, perquè aprenguin a situar l'originalitat d'un poeta dins la tradició de la seva llengua; i als professionals de la natura, perquè en llurs estones de repòs, camí dels cims, aprenguin el secret de l'elaboració de les obres d'art.

— *La maison de Claudine*, novel·la de Colette, que ve a ésser com el poema femení dels sentits corporals en bon equilibri.

— *Charmes*, poemes de Paul Valéry, en els quals la inspiració intel·lectual assoleix la màxima gràcia.

LES REVISTES

LA CONVICCIO CATALANISTA

Sentim el catalanisme com un desig de llibertat i de perfecció, com un ideal de propi govern i de progrés, com el sentit conscient del dret de la nostra nacionalitat a regir-se per ella mateixa i a contribuir, amb

la seva específica aportació, a l'obra universal de la cultura humana.

Una de les diverses motivacions d'aquest sentiment catalanista és la història nacional. La memòria de les gestes glorioses dels nostres avantpassats, el record de la tasca peculiar que en el desenrotllament gene-

ral de la civilització mediterrània fou aconseguida per una sèrie de generacions catalanes pretèrites, és un dels estímuls diversos de les actuals aspiracions del nacionalisme català.

Però aquest sentit històric, tot i haver estat la determinant principal de la renaixença catalana a l'escalf

del romanticisme, no és ni pot ésser, en el moment de plenitud del desvetllament nacional, l'únic ni el més important fonament del dret del catalanisme.

Amb tot el bagatge d'una tradició històrica gloriosa, el poble que en un moment donat estigués envilit, que no fos capaç de sentir prou vigorosament, per damunt de les sol·licitacions materialistes i actualistes, una idealitat noble i enlairada i l'anhel d'un esdevenidor millor, no tindria llavors ben complet el dret a la seva plena llibertat. Tampoc li serviria de res a un poble tota la seva història d'independència, mentre se sentís espiritualment conformat amb un estat de subjecció, acceptant com a pròpies les manifestacions exteriors i les modalitats espirituals del poble dominador, sentint-se amb ell, si no compenetrat, barrejat almenys. Ni seria raó suficient perquè, en una època concreta, un país hagués de governar-se per ell sol, el que hagués tingut en altre temps institucions polítiques notables, si en aquella hora no en fos capaç o no tingués el voler ni sentís la necessitat de regir-se i administrar-se ell mateix, o no posseís, en aquell instant, suficient sentit de cohesió i de solidaritat nacional.

En canvi, un poble nou, un poble jove, sense gaire tradició ni història remarcable, mentre tingui prou acusada una personalitat col·lectiva, si vol i necessita, per al seu desenrotllament i el seu progrés, un grau determinat de llibertat política, hi té dret innegable.

El coneixement de la història és un esplai de l'esperit. La història és una disciplina intel·lectual que satisfà l'instint de curiositat humana, tendint a la recerca de la veritat. L'estudi de la història pàtria és, a més a més, d'un indiscutible valor educatiu i ha contribuït i contribueix poderosament a despertar el sentiment nacional; però la història, en bona raó, no hauria d'ésser la base fonamental d'un moviment polític, malgrat que hàgim de reconèixer la importància dels factors històrics en la vida dels pobles. Els espanyolistes viuen somniant en una llegenda de passades grandeses. I bé: el passat, per si sol, no dona dret a res; és l'esforç i la capacitat de cada moment i la fe en un ideal de l'esdevenidor el que justifica la vida lliure dels pobles, el que legitima llurs drets i els dona el prestigi moral necessari.

Som catalanistes perquè, reconeixent que Catalunya és una entitat natural, creient que té una ànima col·lectiva, manifestacions característiques de la qual són, a més a més d'una història distintiva, una llengua, un dret, una economia, una cultura i un pensament propis, atribuïts tots de la seva personalitat nacional, volem per ella tota aquella

llibertat per a la qual està capacitada i que necessita per al seu desenrotllament integral i progressiu. Som nacionalistes perquè estem convençuts que la valor total de la civilització humana és major com més nombroses són les cultures nacionals, que van donant-li una matisació més rica i més complexa.

Tampoc podria ésser motivació essencial de catalanisme la consideració del desencert dels polítics i funcionaris del poble dominant, la crítica del desgavell del govern opressor. Tota una sèrie d'anècdotes, més o menys còmiques, retretes en aquest sentit, podran, per alt, aportar en un cert instant algunes adhesions oscil·lants, però dubtem que, per elles soles, arribin a produir una sola convicció idealment catalanista.

Ni seria tampoc, segurament, bon criteri respecte de l'activitat nacionalista el condicionar-la massa, encara que sigui en sentit negatiu, a la dels nostres adversaris; ni que, d'altra part, procedíssim impulsats inicialment per pur esperit d'imitació d'altres pobles, sense pensar que cada país respon a temperaments i necessitats distintives, justificants precisament del nacionalisme.

Cal, doncs, que en fer les coses, i tot procurant fer-les el millor possible, obrem tenint en compte les conveniències espirituals o materials que les reclamin, i no moguts primordialment pel desig de comparar-les amb les que els d'en front nostre facin malament, o perquè ells deixin de fer-les. Si emprenguéssim una obra portats, més que per res, per l'instint de polèmica, i sempre que volguéssim crear alguna cosa, no pel valor d'un servei veritable, sinó com un argument en la discussió política, podríem ésser considerats, pel cap més alt, com advocats externs, més o menys zelosos, del catalanisme, però no com a íntimament nacionalistes. No és l'emfàtica parencia el que ha d'interessar-nos, sinó que hauríem de cercar sempre, preferentment, l'eficàcia i fecunditat d'una tasca i orientar-la en un sentit de perennitat, prescindint que no sigui de lluïment ni d'èxit brillant immediat.

Havem de tenir present que som catalanistes, no per oposició als altres, sinó per fidelitat a nosaltres mateixos.

F. VALLS TABERNER

(De *La Veu de Catalunya*)

UNRUH

Retinguem aquest nom. Es avui el més repetit de tots els qui enlairren la significació de la nova literatura alemanya.

D'inspiració directa i d'expressió colpidora, aquest escriptor idealista salvat de les flames de la guerra tràgica porta al teatre i a la novel·la el

batec poètic de la dolor d'aquests darrers anys.

Nosaltres, que per estar informats del moviment mundial de les idees, acabàvem de llegir sense gaire convenciment l'estudi de M. L. Reynaud sobre la influència alemanya a França en el segle XIX, hem d'afirmar que per damunt de totes les exclusions mutiladores, noms com el de F. d'Unruh guanyen l'adhesió que mereix una vitalitat nerviosa i essencial.

EL SOROLL LLUNYA

Arriba de Madrid un soroll de baralla. Les colles que es titulen partits, els grups i els subgrups de la política madrilenya, senten el canvi de temps, que fa pensar en les Corts, i en les crisis, i en les eleccions. Aquest soroll, per a nosaltres catalans, és llunyà. Ens el porten la informació de Madrid — massa de Madrid — de la premsa barcelonina i els paquets de diaris de la Cort que encara es vénen a Catalunya.

Soroll llunyà, que arriba ací com una cridòria vaga. Què ens contem d'En Maura i d'En Sánchez Guerra, de la pactada concentració lliberal i de fracassada concentració conservadora, dels editorials de *La Epoca* i de *La Acción*? Tot això ens deixa indiferents. Escoltem les paraules i els crits d'aquella gent com una d'aquelles parleries amoïnoses que un hom ha de sofrir de vegades i que sentim sense escoltar-les. Arriba el so dels mots; en el sentit d'aquests ja no hi posem atenció.

Per què hauríem de posar-n'hi? Els diaris barcelonins que omplen columnes amb els resums de les declaracions dels polítics espanyols i dels articles de la premsa madrilenya, desaprofiten tristament l'espai de llurs planes. Quin català s'interessa per la polèmica dels orgues respectius dels idonis i els mauristes? Qui s'entreté a escatir el sentit esotèric de les paraules del mallorquí renegat? La rutina dels que fan diaris serveix cada dia als lectors uns plats que aquests no tasten, mentre queden amb gana d'aquelles informacions que plauen al propi esperit.

En ple règim centralista, lligats al Madrid polític per mil lligams — més aviat cordes que llaços, — ens trobem espiritualment allunyats d'un centre que no és el nostre centre, d'un món que no és el nostre món. Què succeirà, doncs, el dia que els lligams forçosos s'afluïxin o es trenquin, i el nostre poble recobri el lliure ús de la seva sobirania nacional?

Les gestions d'En Sánchez Guerra, les frases despectives d'En Maura, les maniobres d'En Garcia Prieto i l'Alba, els discursos d'En Melquíades Alvarez, els editorials de *La Epoca* i *La Acción*... Soroll llunyà que

sentim sense escoltar-lo, que brunz per sobre els nostres caps com un lleu pessigolleig molestós.

Ha passat ja el temps fosc en què Catalunya girava com un pàl·lid satèl·lit al voltant de Madrid. Havem encès novament els catalans el flam nacional que ens dona llum pròpia i força pròpia. De què ens parlen ara els espectres estranys i grotescos que gesticulen damunt l'empostissat de fira de la política madrilenya?

Malaguanyat espai el que la nostra premsa dedica a aqueixes informacions buides. Els polítics i els diaris de Madrid, instruments d'un secular esforç de dominació, ja no tenen res que veure amb Catalunya. El vell règim ens té agafats encara per la materialitat del cos. L'ànima nostra ja els ha fugit; i alça lliurement, amb aquella llibertat esperitual que fa inútils totes les opressions, l'edifici de la Pàtria nova.

(Editorial de *La Publicitat* del 15 de setembre.)

JORDI SOREL

Ha mort fa pocs dies a Boulogne-sur-Seine, prop de París, el més gran heressiarca social contemporani: el filòsof de la violència i del sindicalisme. El seu nom, la magnitud del qual anirà creixent com més passaran dies, serà col·locat entre els de Proudhon, son mestre, i Carles Marx de qui ell es sabia, i és en realitat, continuador doctrinal, per a venerar-lo els revolucionaris, per a blasmar-lo els homes de cor recte.

Quan en 1912 uns amics em deixaren les *Reflexions sur la violence*, com a obra que engendrava serioses meditacions, res en vàreig entendre. Però quan, en 1919, l'any apoteòsic de les vagues generals i de l'hegemonia del Sindicat Unic vaig tornar a llegir-lo, ah!, allavors el vaig entendre prou, un cop revingut de la sacsejada que dona àdhuc al més preparat en contra, aquell llibre que forma, amb el *Què és la propietat* i amb *El Capital*, la incendiària trilogia de la revolució actual.

Avui dia, rellegint-lo, per quarta o quinta volta, gosariem a dir que veiem clar el Sorel, de la qual cosa no ens creuran pas el sorelians, que no deixen de ponderar a tall de valors misterioses la obscuritat, el farciment erudit, la manca de claredat, mètode i sistema de llur mestre, característiques que ell mateix regoneixia i àdhuc vindicava, i per les quals no serà mai ell un inspirador directe dels proletaris, però sí dels seus menadors.

Però ve't aquí que com més clar el veiem més difícil s'ens farà dibuixar-lo. Perquè, com tot heressiarca, du ell a la boca trossos de veritats, que són veritats justes i oportunes i són les veritats del dia i les mateixes que prediquem aquí, però amalga-

mades amb un enfarfec ingent d'errors, de vanitats i d'ignoràncies. Fa això més llàstima en quant Georges Sorel no era pas un antireligiós fanàtic: al contrari, era un home tocant al catolicisme, fins a l'extrem que molts catòlics francesos, especialment els nacionalistes de l'*Action Francaise*, l'han festejat bé prou.

La construcció ideològica de Sorel és aproximadament aquesta: la societat està en decadència per la mollesa, la degradació i la covardia que arruïnen la civilització. Quin element pot tornar a la societat la perduda energia? La violència. Quina violència, i com actuarà? Tota vegada que són lluny les guerres èpiques (tot això s'havia escrit anys abans de 1914) sols la lluita de classes, la guerra social pot galvanitzar la societat. Ara bé, la burgesia està embrutida — diu ell, — el socialisme parlamentari és impotent i inepte per a excitar aquesta lluita de classes, car no cerca sinó col·laborar amb l'Estat i fa obra reformista, és a dir, pacifista social.

Manera d'aprofundir la divisió de classes i de fer-les topar l'una contra l'altra: és la funció del sindicalisme. El sindicalisme és l'instrument de la guerra social, de l'antagonisme de classes, que portarà a la societat el vigor i la glòria de les guerres històriques. De quina fàisó exercirà aquesta lluita? Amb les vagues, i sobretot movent-se baix l'acció màgica del "mite de la vaga general." *Mite*, segons Sorel, és una construcció arbitrària de la ment, que comunica impuls irresistible a l'empenta de cada individu i de la col·lectivitat. La vaga i especialment la vaga general, són les formes típiques de la violència proletària, que segons diu Sorel, ha de salvar el món degenerat. I si la burgesia es defensa, millor. Sorel vol que el capitalisme lluiti i es resisteixi, surti de l'ensopiment *humanitarista*. Alaba ell els països i les èpoques on els burgesos lynchen els malfactors (p. 270 i 271 op. cit.), on la *vendetta* i la venjança privada fan l'ofici de justícia pública. Com més brutal sigui la topada, més bé la societat recobrarà la salut. La violència obrera serà l'epopeia del món actual, comparable a les epopeies de la Grècia.

Com es veu, tot això porta molt lluny de la moral cristiana, i dels principis de justícia i d'humanitat. Sorel predica socialment la teoria de la guerra per la guerra, i ha sigut comparada molt exactament aquesta doctrina amb l'odiosa del militarisme pangermanista de Von Bernhardt (Landau Aldanov: *Lenine*, pàgina 104) (1). No el preocupa altra valor que l'heroisme, i això descobreix la seva posició central de *dilettante*, de contemplador estètic de l'espectacle bel·licós, mantingut ell personalment apart de la baralla. Tant és així que no para mai de fer remarcar el valor *històric* d'aquella actitud violenta del

proletariat, de recordar que ell «considera totes les coses des del punt de vista històric». Es a dir, que la seva actitud és la d'un interès artístic, desvinculat de la justícia i de l'amor fraternal pels contendents.

Tan cert és el sentit d'aquest judici que, a dos amics d'ell i deixebles (catòlics ambdós) s'els escapa comparar-lo, l'un (G. Valois, a *D'un siècle à l'autre*, p. 136), al naturalista J. H. Fabre apassionat per les lluites i amors dels insectes que estudiava, l'altre (René Johannet, a *Itinéraires d'intellectuels*, p. 215) a «un aficionado» (en castellà en el text) que ben sentat a una «delanteria de gradas» encoratgés amb ses exclamacions «a toros y a toreros», amb l'esperança d'un bell combat i d'una gran victòria. Pocs compliments i de dret al cor.»

Com he dit, no sols la violència sindical l'engresca: també l'ofensiva dels burgesos. Si accepta les formes primàries de la llei de Lynch i la *vendetta*, no cal dir que entren de ple dins les reaccions sorelianes el lock-out, el sometent, el fascisme italià i el sindicat lliure. Aquest últim especialment. Sembla encoratjar ell la lluita entre obrers, des del moment que recorda amb goig les rivalitats, àdhuc sagnants i fratricides del vell Companyonatge francès, precursor legítim del pistolerisme barceloní.

Els títols dels principals capítols del seu llibre mestre són un significatiu programa: *Lluita de classes i violència. La decadència burgesa i la violència. Els prejudicis contra la violència. La moralitat de la violència. La moral dels productors* (contra la moral «burgesa»). *Apologia de la violència*. Ve't aquí un text ben típic:

«El perill que amenaça l'esdevenidor del món pot evitar-se si el proletariat s'agafa amb obstinació a les idees revolucionàries, de manera que realitzi, tant com sigui possible, la concepció de Marx. Tot pot ésser salvat si per la violència pervé a re-consolidar la divisió de classes i a retornar a la burgesia quelcom de sa energia. La violència proletària, exercida com una manifestació pura i simple del sentiment de lluita de classes, apareix així com una cosa molt bella i molt heroica, està al servei dels interessos primordials de la civilització; tal volta no és el mètode més apropiat per a obtenir aventatges materials immediats, però pot salvar el món de la barbàrie.» (*Reflexions*, p. 130) (2).

Cínica paradoxa, perillosa aventura, això de la violència per a salvar de la barbàrie. Cert, que en molts llocs sembla Sorel predicar una violència especial, sense sang, amb noblesa, amb mesura..., una violència que no fos violència. Però ell mateix es carrega voluntàriament amb la responsabilitat del contingut màxim del concepte quan declara, al final del llibre i en començant l'epíleg *Apo-*

logia de la violència, afegit en 1922, que ja sap que els obrers donen a les paraules dels revolucionaris «el sentit exacte que tenen en el llenguatge, sens entretenir-se a interpretacions simbòliques.» Dít això, i confirmat pel contexte, cau damunt de Georges Sorel el pes de totes les aplicacions de la violència que es fan i es faran en nom del proletariat.

Impossible allargar més, mancant espai i temps. Acabem l'esment de què Sorel està imbuït de Renan, de qui és la marca de fàbrica del seu dilettantisme historicista; de Bergson, en la filosofia de la intuïció del qual ha cultivat Sorel la doctrina del sindicalisme i de la vaga com a intuïció proletària; i de William James, essent tota la filosofia de la violència genuïnament pragmatista. Ve't aquí com una filosofia especulativa errada és la base de tantíssimes desgràcies socials!

Sobre tot, influï, i desastrosament, sobre el temperament de Georges Sorel, el d'Ernest Renan, a qui deu la mala informació sobre el cristianisme i sobre el catolicisme, la seva desorientació religiosa. Boi esperant el dia que trobi Sorel, verge encara de refutació cristiana, el seu Freppel, deplorem tots que li hagi faltat la llum que podia ensenyar-li la veritat que ell anava cercant, la veritat que Sorel «volia dir», i no encertava.

La violència que convé al món degradat per la mollesa i l'egoisme sensual, la violència que pot i ha de salvar la societat ensopida i desmoralitzada, és d'una part l'*ascetisme cristiana*, la violència sense la qual el Regne de Déu (*vim patitur*) no es guanya, i d'altra part l'energia, la santa fermesa de l'autoritat cristiana pública (3). La violència del sacrifici que cadascú ha d'exercir contra si mateix, i contra del mal, del Mal *absolut* que és el vici, el crim i el pecat, amb justa insistència. Si el món es perd per manca d'aquesta violència, d'aquesta energia, d'aquesta fortitud. I no es salvarà sinó entregant-se a l'única manera de violència permesa per Aquell que era també l'Únic que podia dir: «*Jo no he vingut a posar la pau, sinó l'espasa*» (Mateu, X. 34).

R. RUCABADO

(De *Catalunya Social*)

(1) Landau Aldanov, escriptor rus enemic dels bolxevics, acusa a Sorel d'haver inspirat a Lenine la teoria de la violència a ultrança.

(2) Ultra las *Reflexions* són ses més conegudes obres sociològiques *La décomposition du marxisme*, *Les illusions du progrès*, *Mathériaux d'une théorie du prolétariat*. (Contenint entre altres treballs *L'Avenir socialiste des Syndicats*.) *Introduction à l'économie moderne*. Cal esmentar el fascicle català *Les doctrines de Georges Sorel*, per Enric Jardí (publicació de LA REVISTA).

(3) Es de notar la deferència de Sorel envers Frederic Le Play i sa doctrina de les *autoritats socials*.

PROJETE D'HISTORIA LITERARIA CONTEMPORANEA

Sota aquest títol publica la revista *Littérature* una pàgina de L. Aragon, que reproduïm sense comentaris, advertint només (i potser no caldria) que no s'ha d'oblidar en llegir-la la font francesa del seu contingut:

«*Avant-propos*. — Agadir. — Les vols du Louvre. — Le Futurisme. — Les ballets russes. — Nick Carter. — Les Duncans.

De 1913 à la guerre. — Alcools. — Comment on parlait de Lautréamont. — Vers et Prose, la Closerie des Lilas. — Rimbaud aux mains de Paul Claudel. — La Phalange. — L'époque des Soirées de Paris. — Guillaume Apollinaire se rallie au futurisme un jour de Grand Prix. — Savinio en bras de chemise. — Les Indépendants. — Cravan. — La baronne. — Le Phalène. — Le Sacre. — Chirico. — Lettre d'Arthur Rimbaud contenant *Rêve* (N. R. F. du 1er Août 1914).

Du 1er Août 1914 à la mort d'Apollinaire (10 novembre 1918). — Le Cinéma, Charlot et les Vampires. — Le Mot, l'Élan et les Solstices. — Montparnasse et Montmartre. — Guillaume Apollinaire et la guerre. — Mardis de Flore. — Sic. — Kisling, Abdul, Modigliani, etc. — Baptême de Max Jacob. — Manifestations de l'O. S. T.: Philippe Soupault, les Fuégiens. — Parade. — La rue Huyghens: où la musique s'en mêle. — Les Mamelles de Tirésias. — Jacques Vaché. — La révolution russe. — Paul Valéry fait paraître la Jeune Parque. — L'aventure Fraenkel-Cocteau: que penser de la poésie moderne? — 291. — Nord-Sud. — Querelles montmartroises. — Le procès Satie. — Le Val-de-Grâce: André Breton. — Apollinaire censeur et Louis Delluc. — Je fais un sonnet en l'honneur du général Joffre. — L'influence de Jarry se fait sentir. — Guillaume Apollinaire et l'esprit nouveau, Roger Allard, le cubisme littéraire. — Philippe Soupault à l'hôpital. — Organisation commerciale de la Nouvelle Revue Française. — Les Trois Roses, L'Éventail, L'Instant, La belle Edition, Madame Aurel, Madame Lara, Art et Vie. — Soi-même et la Caravane. — 391. — Pierre Bertin, Pelléas à l'Odéon. — Madame Bathory au Vieux Colombier. — Paul Guillaume, les Rosenbergs. — Picabia en Espagne, en Suisse et en Amérique. — La Suisse pendant la guerre: Dada, Bolo, Casella, Guilbeaux, Romain Rolland. — L'Espagne: Marie Laurencin, Robert Delaunay. — L'Amérique: Marcel Duchamp, Man Ray, Cravan, W. C. Arensberg, etc. — L'Allemagne: Huelsenbeck, Baader, Max Ernst, Baargeld, etc. — Les Écrits Nouveaux: admiration d'André Germain pour André Breton. — Soirées chez Valéry. — André Breton

à Moret. — Le mirage américain. — Adrienne Monnier. — Monsieur Dermée et les fous. — Mariage de Philippe Soupault. — Mort de Guillaume Apollinaire.

De l'armistice à Dada (novembre 1918 à janvier 1920. — Manifeste Dada 1918. — Codification du cubisme littéraire. — Aujourd'hui naît et meurt. — Valori Plastici. — Art et Vie devient Art et Action. — Cocteau prend figure. — Mort de Jacques Vaché. — L'époque des collages. — Le Dit des Jeux du Monde, les Cuirs de Bœuf. — Le Crapouillot, l'Europe nouvelle. — Les prolégomènes de Littérature (le jeune Cluquennois). — Gide se met au courant. — Littérature. — Le Sans-Pareil rue du Cherche-Midi. — Débuts de Paul Morand. — Isidore Ducasse. — Max Jacob et ses nains. — Matinée Reverdy: Raymond Radiguet. — La N. R. F. recommence. — Fraenkel sur le Rhin. — Je rentre à Paris. — Les Champs magnétiques. — Couleur du Temps: Paul Eluard croit reconnaître un mort. — Le Surréalisme. — Les prix littéraires. — Où l'on commence à en avoir assez du cubisme. — Conversations avec Zurich. — Le rétablissement des relations internationales (Ezra Pound, Ivan Goll, etc.). — Je rencontre Drieu, la Rochelle. — Vlaminck, Derain, Picasso. — L'offensive réactionnaire en peinture et les premiers Indépendants; J. L. Vaudoyer, A. Lhôte, J. E. Blanche, Louis Vauxcelles un peu partout. — ON LANCE FAVORY. — J. E. Blanche critique littéraire. — Georges Auric au Val-de-Grâce. — Maurice Raynal à la Renaissance. — Fernan Vandérem découvre la littérature moderne. — IL VA FALLOIR TOUT COMPROMETTRE. — Premiers craquements (Reverdy). — Francis Picabia rentre à Paris.

Dada (janvier 1920 à octobre 1921). — Picabia. — Tzara. — Ribemont-Dessaignes. — Les ballets russes: un vol de fourrures. — Premier Vendredi de Littérature. — La grande colère. — La Section d'Or. — Ere des manifestations: Grand Palais, Faubourg, Université populaire, Œuvre, les lettres anonymes, la Salle Gaveau. — Rachilde et Dada. — Le Salon Gallimard. — Acte de vandalisme chez André Breton. — Dada et la N. R. F. — Le Salon de Madame Erlanger: Drieu, Eve Francis. — Max Jacob à Lariboisière: apparition de Benjamin Péret. — Public de Dada. — Dada court à la réussite philosophique. — Paul Valéry chez Miss Barney. — Salon Mühlfeld. — André Germain invite rue du Mont-Thabor. — Le silence. — Expositions au Sans-Pareil. — Les livres Dada paraissent. — Cannibale. — Tzara fait son petit Chateaubriand. — L'Anthologie Grès. — Madame de Noailles. — Clément Pansaers et la Belgique. — Succès de Picabia: vernissa-

ge chez Povolotzki. — Carco grand homme pour Cora et Mistinguett. — Le Bœuf sur le toit et les spectacles Cocteau. — Picabia s'écarte de nous. — Jacques Rigaut fait illusion. — Encore 391. — Où sont les peintres? L. A. Moreau, Nam, Segonzac, etc., chez Madame Rappoport. — Le mirage allemand: Max Ernst, exposition et manifestation. — Marinetti à Paris: colère de Madame Gustave Kahn. — Vente Kahnweiler. — Saint-Julien-le-Pauvre. — Films de Louis Delluc. — L'Affaire Barrès. — L'excommunication majeure. — Petite entreprise de démolition: histoire d'un portefeuille. — Picabia directeur de *Little Review* en remplacement de Jules Romains. — Les Dissidences. — André Breton se separe de Dada. — Le salon Dada, programme et manifestation. — Les bruiteurs futuristes. — Hébertot, fermeture du salon Dada. — Paul Eluard à Saint-Brice. — Les mariés de la Tour Eiffel. Robert Delaunay. — Nouvel'éclat de Montparnasse. — Blanche à la campagne. — Le Tyrol pendant l'automne 21. — *Après Dada* (octobre 1921 à nos jours). — Soirées de Broussais. — Un coup de poing de Georges Braque. — Le torchon brûle. — Rapport de Fernand Divoire sur la poésie (*instruction publique*). — *Aventure*, Roger Vitrac, Jacques Baron (Henry Cliquennois reparait). — Vernissage Man Ray et la Librairie Six. — Congrès de Paris (Max Morise). — Cocteau veut revoir André Breton. — Le salon de Madame Aurel existe encore! — Comité du C. P. — André Breton revoit Francis Picabia: révélations. — Tzara démasqué. — La grande crise sentimentale et ce qui s'ensuit. — La Closserie des Lilas. — Comment finit le Congrès. — Le Cœur à barbe qui devait s'appeler l'Œil à poil. — Voyage en Angleterre: Georges Limbour au Havre. — Dés: politique de Tzara. — Américains: Josephson, Brown, Cummings. — Secession à Vienne. — Le Docteur Caligari. —

Salmon, auteur dramatique. — Robert Desnos. — Le Petit Casino: projets de manifestations. — Benjamin Péret au *Matin*. — La manifestation interdite: beautés du passage du Caire. — Les milieux anarchistes. — Man Ray, grand photographe. — Les littérateurs s'organisent. — Procès Besarabo. — Francis Picabia à la campagne. — Paul Eluard au Tyrol. — Philippe Soupault, homme d'affaires. — Drieu de retour à Paris. — Bal à Bullier. — Peintures de Crotti: André Lhôte. — Le grand prix du roman à Francis Carco. — Paul Souday s'en prend à Baudelaire: RIEN N'EST ENCORE ENTENDU.

Conclusion. — Etat des esprits au début de l'été 1922. — Comment Dada n'a pas sauvé le monde. — Prodromes d'une nouvelle littérature de chemin de fer dont Chateaubriand et Max Jacob seront les prototypes. — *Une vague de réaction.* — Encore plusieurs qui ne se sont pas pendus. — Tout se classe. — Médiocrité universelle. — Comment on écrira l'histoire.

LOUIS ARAGON.»

LA COOPERACIO INTEL·LECTUAL

Podem tenir fe en aquesta iniciativa de la Societat de les Nacions? Fe, potser no. Acontentem-nos d'una esperança mundana com la que poden portar-nos les paraules finals de Mr. Bergson en el discurs de clausura.

CAL ESMENTAR

Que LA REVISTA s'honra avui amb la publicació d'un dels capítols d'un llibre del doctor E. Mira sobre l'*Apliquabilitat a Catalunya dels moderns mètodes de la Psicologia professional*.

Que LA REVISTA, atenta des del

primer dia a una totalitat cultural més que a un servei literari especialitzat, fa una vegada més afirmació de la seva fe en les possibilitats catalanes de guanyar un lloc en el món de la cultura.

Que LA REVISTA creu encara ascendent el període iniciat sota el Govern d'En Prat de la Riba i en el qual, després de les magnes suggestions esperonadores de Xenius, no han mancat esforços d'homes de ciència com el Terrades, el Pi Suñer, el Peyrí, el Turró, el Fabra, el Bellido, l'Alsina i Melis, el Nicolau d'Oliver, el Reventós, el Vidal i Guardiola i d'altres.

— El número de juliol de *Le disque vert*, amb una excel·lent informació sobre la literatura russa contemporània; i el número d'agost, amb copiosa i precisa aportació bibliogràfica.

— La banalització de l'exemplaritat dels grans homes en enquestes com la de *The Standard Magazine*, en la qual Wells deprimeix les més altes valors barrejant, en una mateixa democràtica admiració, Jesús, Budha, Aristòtil, el rei Asoka, Bacon i Abraham Lincoln.

— Els *Anals* de la Comissió mixta del treball en el comerç de Barcelona, que ens arriben com una cosa llunyana i desarrelada de nosaltres a causa de l'idioma foraster que els fa artificials i purament burocràtics. Per la vitalitat del què haurien de representar desitgem la seva catalanització.

— El Butlletí del Foment Pedagògic.

— *Anima nostra*, revista catalana de joventuts.

— *L'Argus* de la *Presse* publie une nouvelle édition de *Nomenclature des journaux en langue française paraissant dans le monde entier*. C'est un travail méthodique et patient, qui contient plus de 5.000 noms de périodiques, en même temps qu'il rend hommage à la *Presse Française*.

Obres publicades per la SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

1. Alexandre Plana: <i>Les idees polítiques d'en Valentí Almirall</i>	2.50	25. Pompeius Gener: <i>La Dona mediterrània</i> , aplec de llegendes històriques. Volum I.....	4.—
2. Prudenci Bertrana: <i>Proses bàrbares</i> (Agotada)	3.50	26. Pompeius Gener: <i>La Dona mediterrània</i> , aplec de llegendes històriques. Volum II	4.—
3. J. Pous i Pagès: <i>La vida y la mort d'en Jordi Fraginals</i>	4.—	27. Raimond Casellas: <i>Etapas estètiques</i> . Pròleg d'Eugeni d'Ors. Volum I	4.50
4. Manuel de Montoliu: <i>Estudis de Literatura catalana</i> Pròleg de Miquel S. Oliver	3.50	28. Raimond Casellas: <i>Etapas estètiques</i> . Epíleg de <i>Xenius</i> . Volum II	4.50
5. Ramon Turró: <i>Orígens del coneixement</i> . Volum I	3.—	29. Captain Morley: <i>La guerra de les nacions</i> . Volum II	3.50
6. Ramon Turró: <i>Orígens del coneixement</i> . Volum II	3.—	30. Carles Riba: <i>Històries extraordinàries d'Edgar A. Poe</i> , Sèrie II	4.—
7. A. Rovira i Virgili: <i>Història dels moviments nacionalistes</i> . Pròleg de P. Corominas. Primera sèrie	3.50	31. A. Rovira i Virgili: <i>Les valors ideals de la guerra</i>	4.—
8. A. Rovira i Virgili: <i>Història dels moviments nacionalistes</i> . Segona sèrie	3.50	32. Lluís Via <i>Cullita</i> . Poesies	3.50
9. Apeles Mestres: <i>Llibre d'or</i> . Cent cançons populars de diferents països.....	4.—	33. Miquel S. Oliver: <i>Catalunya en temps de la Revolució francesa</i> . Primera sèrie	4.50
10. F. Pi i Margall: <i>La qüestió de Catalunya</i> . (Escrits i discursos.) Pròleg de Rovira i Virgili, amb una biografia de Pi i Margall..	2.50	34. Plàcid Vidal: <i>Infinit</i> . Volum I	3.50
11. Cebrià Montoliu: <i>Walt Witman</i> : L'home i sa tasca	3.50	35. Plàcid Vidal: <i>Infinit</i> . Volum II.....	3.50
12. Ignasi Ribera i Rovira: <i>Contistes portuguesos</i> . Traducció catalana	3.50	36. Ferran Agulló i Vidal: <i>Marines</i>	4.—
13. Alexandre Plana: <i>Antologia de poetes catalans moderns</i>	4.—	37. Joan Pons i Massaveu: <i>Com anàvem dient</i> .	4.—
14. A. Rovira i Virgili: <i>La nacionalització de Catalunya</i>	2.—	38. A. Rovira i Virgili: <i>Nacionalisme i Federalisme</i>	4.—
15. A. Rovira i Virgili: <i>Història dels moviments nacionalistes</i> . Tercera i última sèrie	3.50	39. Ferran Agulló i Vidal: <i>De tots temps</i> . Poesies	4.—
16. Alfons Maseras: <i>Contistes francesos</i> . Traducció catalana	3.50	40. Alfons Maseras: <i>Contes a l'atzar</i>	4.—
17. Captain Morley: <i>La guerra de les nacions</i> . Volum I	2.50	41. Joaquim Riera i Bertran: <i>Faules velles</i>	4.—
18. J. M. López-Picó: <i>Poesies</i>	3.50	42. Captain Morley: <i>La guerra de les nacions</i> . Volum III.	4.—
19. Carles Riba: <i>Històries extraordinàries d'Edgar A. Poe</i> . Sèrie I	3.50	43. Manuel Marinello: <i>Contes de reis i de prínceps</i>	4.—
20. A. Rovira i Virgili: <i>Debats sobre el catalanisme</i>	3.—	44. J.M. López-Picó: <i>Poesies (1915-1919)</i>	4.—
21. Prudenci Bertrana: <i>La lloca de la viuda i altres narracions</i>	3.50	45. Captain Morley: <i>La guerra de les nacions</i> . Volum IV	4.—
22. Alexandre Plana: <i>Sol en el llindar</i> . Poesies.	3.50	46. Alfons Maseras: <i>Interpretacions i motius</i> ..	4.—
23. E. A. Butti: <i>Llucifer</i> . Versió catalana de Joan Fabré i Oliver	3.—	47. Pau Griera i Cruz: <i>Desferres</i> . Novel·les ..	4.—
24. Carles Soldevila: <i>Plasenteries</i>	3.—	48. Francesc Puig i Alfonso: <i>Curiositats barcelonines</i> . Volum I	4.—
		49. Francesc Puig i Alfonso: <i>Curiositats barcelonines</i> Volum II	4.—
		50. L. Nicolau d'Oliver: <i>Comentaris</i> . (1915-1917).	4.—
		51. Josep Massó Ventós: <i>Totes les cordes</i>	4.—
		52. Francesc Puig i Alfonso: <i>Curiositats barcelonines</i> Volum III	4.—
		53. Josep Massó Ventós: <i>Ideari de l'Amic</i> . Volum I	—
		54. Alfons Maseras: <i>El Lliure de les hores Cruentes</i>	4.—

OBRES EN PREPARACIÓ

Perrault (Contes per a infants) Il·lustracions de Torné Esquiús
 Del natural... I del meu humor.—Joaquim Ciervo.
 La guerra de les nacions (Vol. V i últim).—Captain Morley.
 Les multituds.—Raimond Casellas
 Els sots feréstecs.—Raimond Casellas.
 El mirall imaginari.—Alexandre Plana
 Ideari de l'Amic (Segon volum) Josep Massó Ventós
 Antologia de poetes portuguesos.—Ignasi Ribera Rovira
 Del país dels tarongers.—Ignasi Ribera Rovira

Diàlegs literaris i altres assaigs de crítica.—Josep Ferran i Mayoral
 Noves faules.—Joaquim Riera i Bertran
 Marines (Segon volum).—Ferran Agulló i Vidal
 Herències (Novel·la).—Maria Domènech de Cañellas
 L'anhel Cantaire (Poesies).—Plàcid Vidal
 Catalunya en temps de la Revolució francesa (Segona sèrie) Miquel S. Oliver
 Història de la pintura catalana fins al segle XVIII (Cinc volums).—Raimond Casellas
 Sepulcres històrico-artístics de Catalunya (Dos volums) Adolf Alegret

:: ADMINISTRACIÓ: Llibreria Puig i Alfonso, Plaça Nova. — VENDA: A totes les Llibreries ::

TALLER DE JOIERIA

Jaume Mercadé

Passeig de Gràcia, 46 - Telèfon 1373 A

Llibreria Nacional Catalana

GALERIES LAIETANES
GRAN VIA, 613 Telèfon A 4902

ACABA DE SORTIR

JOSEP M. DE SUCRE **L'Ocell Daurat**

POESIES

Publicacions de LA REVISTA Administració, Corte Catalanes, 613

DARRERS LLIBRES PUBLICATS

TRADUCCIONS I FRAGMENTS, de Joaquim Folguera; POESIES, de Ferran Soldevila; ESTUDIS NAPOLEÒNICS, de Carles Rahola; TERCER LLIBRE DE POEMES, de J. Millàs Raurell; L'ÁNIMA OBERTA, poesies de F. Sitjà.

EN PREMSA

RECULL D'ARTICLES, de R. Benet; ASSAIGS, de J. M. Capdevila.
LÍRICS MUNDIALS. — POESIES D'A. CHENIER, trad. de Joan Arús, pròleg de Gabriel Alomar.
VOLUMS D'ART: Torres García i Manolo Hugué.

EN PREPARACIÓ

ALTRES LLIBRES: de J. Salvat-Papasseit, Ildefons Suñol, Gabriel Alomar, Joan Creixells, Manuel Reventós, J. Puig i Ferrater, Ramon Reventós, Antoni Closas, Tomás Garcés, Clementina Arderiu, Francesc Cambó, M. Vidal i Guardiola, Cristòfor de Domènech, Josep Pla, J. M. Junoy, Enric Jardí, J. Estelrich, Carles Soldevila, Ricart Permanyer, J. M. Lòpez-Picó, Carles Riba, etc.

EN ESTUDI

ANTOLOGIES POPULARS DE LA REVISTA: Els trobadors catalans, Les cròniques, Els Jocs Florals, etc.
VIATGES, MEMORIES, EPISTOLARIS: Records de Joan Maragall, per Josep Pijoan.
LÍRICS MUNDIALS: Leopardi, Rupert Brooke, Goethe.

Edicions PATRIA

Subscriuiu-vos a la

HISTORIA NACIONAL DE CATALUNYA de n'ANTONI ROVIRA I VIRGILI

Ho podeu fer en les següents llibreries: Verdaguer, Rambla del Mig; Puig i Alfonso, a la Plaça Nova; Editorial Políglota, carrer de Petritxol; Nacional Catalana, Gran Via, 613 i en la nostra direcció: Diputació, 95; telèfon, 157 H.